

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้แอมเฟตามีน ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดกาญจนบุรี

โสภณ เมฆธน
มณีรัตน์ ชีระวิวัฒน์
วรรณะ วีระผาสุก

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาญจนบุรี

ABSTRACT :

Mekthon S, Therawiwat M, Weeraphasuk W. Factors Related to Amphetamine Used Among Senior Secondary School Students in Kanchanaburi. (Region 7 Medical Journal 1996 ; 3 : 349-362).

Kanchanaburi Provincial Medical Office, Kanchanaburi, Thailand.

The objective of this study was to assess the situation of amphetamine used among senior secondary school students in Kanchanaburi province. Factors related to the amphetamine used were also examined. Data were collected through self-administered questionnaire and the amphetamine used was confirmed by urine test. Half of the target population, 594 males and 498 females, were randomly selected. It was found that only 78 male students (7.14%) were using amphetamine. This was confirmed by the urine test. It was also revealed that attitude toward the amphetamine used, grade point average, parents supervision and control, participation of drug addicted prevention program in school, and smoking cessation behavior were significantly related to the attitude amphetamine used. Knowledge about amphetamine, daily budget allowance, and having closed friends who were using amphetamine were not statistically correlated to the amphetamine used.

บทคัดย่อ :

โสภณ เมฆธน, มณีรัตน์ ธีระวิวัฒน์, วรรณะ วีระหาสุก. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้แอมเฟตามีนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดกาญจนบุรี. (วารสารแพทย์เขต 7 2539; 3 : 349-362).

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาญจนบุรี.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์ทางระบาดวิทยา และปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้แอมเฟตามีนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่าในจังหวัดกาญจนบุรี รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและการตรวจปัสสาวะเพื่อพิสูจน์ผู้ใช้แอมเฟตามีน จำนวนร้อยละ 50 ของกลุ่มเป้าหมายด้วยวิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เป็นเพศชาย 594 คน และเพศหญิง 498 คน พบว่ามีเฉพาะเพศชาย จำนวน 78 คน (7.14%) ที่มีการใช้แอมเฟตามีน นอกจากนี้พบว่า ปัจจัยด้านทัศนคติต่อแอมเฟตามีน การดูแลเอาใจใส่ของผู้ปกครอง ผลสัมฤทธิ์ของการเรียน การเข้าร่วมโปรแกรมป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนและพฤติกรรมกาสูบบุหรี่ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้แอมเฟตามีน ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับแอมเฟตามีนค่าใช้จ่ายของนักเรียน และการมีเพื่อนใช้แอมเฟตามีนไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้แอมเฟตามีนในทางสถิติ

บทนำ

แอมเฟตามีนหรือยาบ้า จัดเป็นวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทชนิดหนึ่ง โดยมีฤทธิ์กระตุ้นระบบประสาททำให้มีอาการตื่นตัว หายง่วงนอน มีกำลังทำงานได้มากขึ้น แต่เมื่อหมดฤทธิ์ยาผู้เสพจะมีสภาพอ่อนเพลียหลับอย่างทันที จึงส่งผลให้เกิดอันตรายต่อผู้เสพ ครอบครัวและสังคมโดยรวม

จากการประมาณการจำนวนผู้เสพแอมเฟตามีนของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2536 พบว่า ภาคกลางมีผู้เสพแอมเฟตามีนมากที่สุดคือ อัตรา 7.3 ต่อพันคน และมีแนวโน้มว่าจะมีจำนวนผู้เสพเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว¹ แอมเฟตามีนสามารถผลิตได้ด้วยกรรมวิธีที่ไม่ยุ่งยากส่วนใหญ่พบว่ามีกรลักลอบผลิตและอัดเม็ดในจังหวัดที่อยู่รอบ ๆ กรุงเทพมหานคร² จากการศึกษาของกรมการฝึกครู กระทรวงศึกษาธิการเมื่อ ปี พ.ศ. 2532 และ พ.ศ. 2533 พบว่ามีการใช้แอมเฟตามีนโดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นในโรงเรียนเพิ่มสูงขึ้นใกล้เคียงกับการใช้สารระเหยทั้ง ๆ ที่สารระเหยหาได้ง่ายและราคาถูกกว่า

จังหวัดกาญจนบุรีเป็นจังหวัดหนึ่ง ซึ่งมีการลักลอบผลิตอัดเม็ดและค้าแอมเฟตามีน² จึงส่งผลให้มีการแพร่ระบาดของแอมเฟตามีนกระจายไปในทุกกลุ่มอาชีพ โดยเฉพาะในกลุ่มนักเรียน นักศึกษา ซึ่งเป็นวัยที่มีความอยากรู้อยากทดลอง และถูกชักชวนโดยกลุ่มเพื่อนได้ง่าย ดังนั้นการดำเนินการป้องกันยาเสพติดโดยเฉพาะแอมเฟตามีนในสถานศึกษาเป็นสิ่งที่จำเป็นจะต้องรีบดำเนินการโดยเร่งด่วนแต่เนื่องจากยังไม่มีข้อมูลด้านระบาดวิทยาของแอมเฟตามีน ตลอดจนปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้แอมเฟตามีนของนักเรียน นักศึกษา ในจังหวัดกาญจนบุรี คณะผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาวิจัยเพื่อให้ทราบสถานการณ์ ตลอดจนปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้แอมเฟตามีนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดกาญจนบุรี เพื่อให้ได้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในการนำไปวางแผนจัดกิจกรรม เพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดของนักเรียนใน

โรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์และวิธีการ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจศึกษาแบบตัดขวาง (Cross sectional design) ประชากรที่ศึกษาค้นครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 และนักเรียนชั้นปีที่ 3 ของวิทยาลัยเทคนิควิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยการอาชีพ จังหวัดกาญจนบุรี สุ่มตัวอย่างจำนวนร้อยละ 50 ของนักเรียนเป้าหมายทั้งหมดโดยการสุ่มเลือกอย่างง่าย ได้จำนวนตัวอย่าง 1092 ราย รวบรวมข้อมูลและเก็บตัวอย่างปัสสาวะเพื่อส่งตรวจ ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2538 ถึงเดือนมกราคม 2539

วิธีการดำเนินการ มีดังต่อไปนี้

1. ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม ซึ่งคณะผู้วิจัยสร้างขึ้น จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและเอกสารวิจัยที่เกี่ยวข้อง ปรับปรุงแก้ไขโดยปรึกษาผู้เชี่ยวชาญที่ปรึกษาของโครงการวิจัยทำการทดสอบความเที่ยงและค่าอำนาจจำแนกก่อนนำมาใช้จริง เนื้อหาของแบบสอบถามประกอบด้วยข้อมูลทั่วไป ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับแอมเฟตามีน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ค่าใช้จ่ายของนักเรียน การดูแลเอาใจใส่ของผู้ปกครอง การเข้าร่วมโปรแกรมป้องกันยาเสพติดของโรงเรียน กลุ่มเพื่อนและการสูบบุหรี่
2. เก็บปัสสาวะของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างภายใต้การควบคุมดูแลของอาจารย์ฝ่ายปกครอง เพื่อป้องกันการแลกเปลี่ยนปัสสาวะหรือการปลอมปน และส่งปัสสาวะตรวจที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข เพื่อพิสูจน์การใช้แอมเฟตามีน
3. ศึกษาสถานการณ์การใช้แอมเฟตามีนในกลุ่มตัวอย่างจากข้อมูลในแบบสอบถาม โดยการคำนวณทางสถิติหาค่าร้อยละและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
4. ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการใช้แอมเฟตามีน โดยเปรียบเทียบข้อมูลกลุ่มใช้แอมเฟตามีน ที่ได้รับการตรวจพิสูจน์ยืนยันจากปัสสาวะ กับกลุ่มเปรียบเทียบ ซึ่งสุ่มเลือกจากนักเรียนห้องเดียวกัน กับผู้ใช้แอมเฟตามีน

โดยสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ใช้อัตราส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ต่อกลุ่มเปรียบเทียบเท่ากับ 1 ต่อ 2 จากนั้น วิเคราะห์ ข้อมูลทางสถิติโดยใช้ chi-square test

ผลการศึกษา

จำนวนนักเรียนตัวอย่างที่ศึกษา 1,092 คน เป็น เพศชาย 594 คน และเพศหญิง 498 คน ในจำนวนนี้มี ผู้ยอมรับว่าเคยใช้แอมเฟตามีน จำนวน 199 คน คิดเป็น ร้อยละ 18.2 จากผลการตรวจปัสสาวะพบว่ามีการใช้แอมเฟตามีน จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 7.1 โดยเป็นเพศ ชายทุกคน (ตารางที่ 1) มีการใช้แอมเฟตามีนจำนวน 1-50 เม็ด ต่อวัน พบมากที่สุดใช้ 4 เม็ดต่อวัน คิดเป็น ร้อยละ 29.5 (ตารางที่ 2) วิธีการใช้แอมเฟตามีน พบว่า ส่วนใหญ่ใช้ไฟเผาให้เกิดควันแล้วใช้หลอดกาแฟดูดควัน เข้าปาก ร้อยละ 55.1 รองลงมาได้แก่ การเคี้ยวให้ละเอียด แล้วกลืนกับน้ำ ใช้วิธีฉีดและใช้วิธีเสฟผ่านน้ำ ร้อยละ 3.8, 2.6 และ 1.3 ตามลำดับ

สำหรับสาเหตุที่ทำให้นักเรียน นักศึกษาใช้แอมเฟตามีนมากที่สุดคือ อยากรอง ร้อยละ 85.4 และเพื่อน ชวน ร้อยละ 10.4 (ตารางที่ 3)

กลุ่มที่ใช้แอมเฟตามีน ยอมรับว่าตนเองติดยาบ้า จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 เมื่อถามถึงความคิดว่า อยากรองใช้แอมเฟตามีนหรือไม่ พบว่าเคยคิดจะเลิกใช้ จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 39.7 ไม่เคยคิดจำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 60.3 ทั้งนี้เพราะคิดว่าตนไม่ได้ใช้ เป็นประจำ

อายุของนักเรียนตัวอย่างทั้งสองเนื่องจากศึกษา ในมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังนั้นจึงพบอายุระหว่าง 16-25 ปี อาชีพของบิดากลุ่มที่ใช้แอมเฟตามีนส่วนใหญ่มี อาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 39.7 และจบการศึกษาระดับ ประถมศึกษามากที่สุดร้อยละ 65.4 ซึ่งไม่แตกต่างจากกลุ่ม ที่ไม่ได้ใช้แอมเฟตามีน (ตารางที่ 4, 5) อาชีพของมารดา ในกลุ่มที่ใช้แอมเฟตามีนส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 34.6 และส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถม

ศึกษาร้อยละ 84.6 ซึ่งไม่แตกต่างจากกลุ่มที่ไม่ได้ใช้แอมเฟตามีน (ตารางที่ 6, 7)

สถานภาพสมรสของบิดาและมารดาของกลุ่มตัวอย่าง ทั้งสอง พบว่าส่วนใหญ่บิดาและมารดาอยู่ด้วยกันอย่าง ราบรื่นร้อยละ 78.2 (ตารางที่ 8) ส่วนเรื่องการดูแลเอา ใจใส่ของผู้ปกครองต่อเด็กนักเรียน ประเมินจากข้อคำถาม เกี่ยวกับการพูดคุยและการอบรมตักเตือนในเรื่องการศึกษา เล่าเรียน การป้องกันตนเองจากยาเสพติด (การเสพยาบ้า) การดูแลสุขภาพ และการนำไปพบแพทย์เมื่อมีปัญหาทาง สุขภาพ พบว่า กลุ่มที่ใช้แอมเฟตามีนผู้ปกครองดูแลเอา ใจใส่น้อยกว่ากลุ่มที่ไม่ได้ใช้แอมเฟตามีน ซึ่งเมื่อทดสอบทาง สถิติ พบว่าการดูแลเอาใจใส่ของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ กับการใช้แอมเฟตามีนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลสัมฤทธิ์ของการเรียนของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มที่ใช้แอมเฟตามีนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ของการเรียน อยู่ในระดับต่ำกว่ากลุ่มไม่ได้ใช้แอมเฟตามีน คือมีเกรด เฉลี่ยในระดับต่ำ 1.00-2.00 พบมากที่สุดร้อยละ 56.4 ใน ขณะที่กลุ่มไม่ได้ใช้แอมเฟตามีน มีเกรดเฉลี่ยในระดับ พอใช้ คือ 2.01-3.00 พบมากที่สุด ร้อยละ 46.2 และพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับการใช้แอมเฟตามีนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 10) นอกจากนี้พบว่า นักเรียนที่ศึกษาสายอาชีพ มีการใช้แอมเฟตามีนมากกว่านักเรียนที่ศึกษาสายสามัญ (ตารางที่ 11)

ความรู้เกี่ยวกับแอมเฟตามีนของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ส่วนใหญ่มีความรู้อยู่ในระดับต่ำทั้งสองกลุ่ม และพบว่า ความรู้ไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้แอมเฟตามีน (ตาราง ที่ 12) ส่วนในเรื่องทัศนคติต่อแอมเฟตามีน พบว่า ทัศนคติมีความสัมพันธ์กับการใช้แอมเฟตามีนอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 13) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในเรื่องความเชื่อและความรู้สึกว่ายาบ้าเป็นยาขยัน การ เสพยาบ้าทำให้ไม่ง่วงนอน การเสพยาบ้าทำให้ลืมความ ทุกข์ การเสพยาบ้าทำให้ไม่อ้วน การเสพยาบ้าเป็น ประจำทำให้ทำงานได้มากขึ้น

การเข้าร่วมโปรแกรมป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน

พบว่า กลุ่มใช้แอมเฟตามีนเข้าร่วมโปรแกรมของโรงเรียน น้อยกว่ากลุ่มไม่ได้ใช้แอมเฟตามีน และการเข้าร่วม โปรแกรมป้องกันยาเสพติดมีความสัมพันธ์กับการใช้ แอมเฟตามีนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 14) นอกจากนี้พบว่าการมีเพื่อนที่ใช้แอมเฟตามีน ไม่มีความ สัมพันธ์กับการใช้แอมเฟตามีนของนักเรียน (ตารางที่ 15)

การได้รับเงินเป็นค่าใช้จ่ายส่วนตัว ต่อวันของกลุ่ม ตัวอย่างทั้งสอง พบว่า ไม่แตกต่างกันและเงินค่าใช้จ่าย ส่วนตัว ไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้แอมเฟตามีน (ตาราง ที่ 16)

พฤติกรรมการสูบบุหรี่ พบว่ากลุ่มที่ใช้แอมเฟตามีน มีการสูบบุหรี่ถึงร้อยละ 55.1 ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มไม่ได้ใช้

ตารางที่ 1 ผลการตรวจแอมเฟตามีนในปัสสาวะ

กลุ่มที่ศึกษา	จำนวน รร.	จำนวน (คน)	พบยาบ้า (คน)	ร้อยละ (%)
นักเรียนสายสามัญศึกษา				
ชาย		340	33	9.7
หญิง		336	0	0
รวม	13	676	33	4.8
นักเรียนสายอาชีวศึกษา				
ชาย		254	45	17.7
หญิง		162	0	0
รวม	3	416	45	10.8
รวม	16	1,092	78	7.1

ตารางที่ 2 จำนวนแอมเฟตามีนที่กลุ่มตัวอย่างเคยใช้เสพยามากที่สุดต่อวัน

จำนวนแอมเฟตามีน (เม็ด)	จำนวนนักเรียน (คน)	ร้อยละ (%)
1	7	16.6
2	6	13.6
3	12	27.3
4	13	29.5
5	3	6.8
> 5	3	6.8
รวม	44*	100.0

จำนวนที่ใช้เสพยาต่ำสุด 1 เม็ด

จำนวนที่ใช้เสพยามากที่สุด 50 เม็ด

* มีผู้ไม่ตอบ 34 ราย

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสาเหตุสำคัญที่ทำให้ใช้แอมเฟตามีน

สาเหตุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
1. อยากลอง	41	85.4
2. มีปัญหากับผู้ปกครอง	1	2.1
3. มีปัญหาเรื่องเรียน	1	2.1
4. ต้องดูหนังสือสอบ	0	0
5. เพื่อนชวน	5	10.4
รวม	48*	100.0

* มีผู้ไม่ตอบ 30 คน

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของบิดากับการใช้แอมเฟตามีน

อาชีพของบิดา	กลุ่มใช้แอมเฟตามีน		กลุ่มไม่ได้ใช้แอมเฟตามีน	
	จำนวน	ร้อยละ (%)	จำนวน	ร้อยละ (%)
รับจ้าง	12	15.4	32	20.5
ค้าขาย	9	11.5	27	17.3
เกษตรกรรม	31	39.7	54	34.6
ทำงานเอกชน	5	6.4	14	9.0
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	21	26.9	29	18.6
รวม	78	100.0	156	100.0

$X^2 = 4.33$

df = 4

P-value = 0.36

ตารางที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาของบิดากับการใช้แอมเฟตามีน

การศึกษาของบิดา	กลุ่มใช้แอมเฟตามีน		กลุ่มไม่ได้ใช้แอมเฟตามีน	
	จำนวน	ร้อยละ (%)	จำนวน	ร้อยละ (%)
ประถมศึกษา	51	65.4	111	71.2
มัธยมศึกษา	23	29.5	41	26.3
อนุปริญญา/ปริญญาตรี	4	5.1	4	2.6
รวม	78	100	156	100

$X^2 = 1.44$

df = 2

P-value = 0.48

ตารางที่ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของมารดากับการใช้แอมเฟตามีน

อาชีพของบิดา	กลุ่มใช้แอมเฟตามีน		กลุ่มไม่ได้ใช้แอมเฟตามีน	
	จำนวน	ร้อยละ (%)	จำนวน	ร้อยละ (%)
แม่บ้าน	20	25.6	32	20.5
ค้าขาย	18	23.1	43	27.6
รับจ้าง	7	9.0	18	11.5
เกษตรกรรม	27	34.6	52	33.3
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ /หน่วยงานเอกชน	6	7.7	11	7.1
รวม	78	100.0	156	100.0

$X^2 = 1.39$

df = 4

P-value = 0.84

ตารางที่ 7 ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาของมารดากับการใช้แอมเฟตามีน

การศึกษาของมารดา	กลุ่มใช้แอมเฟตามีน		กลุ่มไม่ได้ใช้แอมเฟตามีน	
	จำนวน	ร้อยละ (%)	จำนวน	ร้อยละ (%)
ประถมศึกษา	66	84.6	135	86.5
มัธยมศึกษา	5	6.4	15	9.7
อนุปริญญา/สูงกว่า	7	9.0	6	3.8
รวม	78	100.0	156	100.0

$X^2 = 3.11$

df = 2

P-value = 0.21

ตารางที่ 8 สถานภาพสมรสของบิดามารดา

สถานภาพสมรส	กลุ่มใช้แอมเฟตามีน		กลุ่มไม่ได้ใช้แอมเฟตามีน	
	จำนวน	ร้อยละ (%)	จำนวน	ร้อยละ (%)
1. อยู่ด้วยกันอย่างราบรื่น	61	78.2	122	78.2
2. อยู่ด้วยกันไม่ราบรื่น	3	3.8	4	2.6
3. หย่า	2	2.6	7	4.5
4. แยกกันอยู่	5	6.4	10	6.4
5. บิดาเสียชีวิตแล้ว	7	8.0	9	5.7
6. มารดาเสียชีวิตแล้ว	0	0	4	2.6
รวม	78	100.0	156	100.0

ตารางที่ 9 ความสัมพันธ์ระหว่างการดูแลเอาใจใส่ของผู้ปกครองกับการใช้แอมเฟตามีน

การดูแลเอาใจใส่ของผู้ปกครอง (คะแนน)	กลุ่มใช้แอมเฟตามีน		กลุ่มไม่ได้ใช้แอมเฟตามีน	
	จำนวน	ร้อยละ (%)	จำนวน	ร้อยละ (%)
น้อย (5 - 13)	27	34.6	32	20.5
ปานกลาง (14 - 16)	29	37.2	46	29.5
มาก (17 - 20)	22	28.2	78	50.5
รวม	78	100.0	156	100.0

$X^2 = 10.84$

df = 2

P-value = 0.004

ตารางที่ 10 ความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนกับการใช้แอมเฟตามีน

ผลการเรียน (เกรดเฉลี่ย)	กลุ่มใช้แอมเฟตามีน		กลุ่มไม่ได้ใช้แอมเฟตามีน	
	จำนวน	ร้อยละ (%)	จำนวน	ร้อยละ (%)
ต่ำ (1.00 - 2.00)	44	56.4	54	34.6
พอใช้ (2.01 - 3.00)	31	39.7	72	46.2
ดี (3.01 - 4.00)	3	3.8	30	19.2
รวม	78	100.0	156	100.0

$X^2 = 15.11$

df = 2

P-value = 0.0005

ตารางที่ 11 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการใช้แอมเฟตามีน

การใช้แอมเฟตามีน	มัธยมศึกษา		อาชีวศึกษา/เทคนิค	
	จำนวน	ร้อยละ (%)	จำนวน	ร้อยละ (%)
ใช้แอมเฟตามีน	33	9.7	45	17.71
ไม่ได้ใช้แอมเฟตามีน	307	90.3	209	82.29
รวม	340	100.0	254	100.0

$X^2 = 8.89$

df = 1

P-value < 0.05

ตารางที่ 12 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับโทษจากแอมเฟตามีนกับการใช้แอมเฟตามีน

ระดับความรู้ (คะแนน)	กลุ่มใช้แอมเฟตามีน		กลุ่มไม่ได้ใช้แอมเฟตามีน	
	จำนวน	ร้อยละ (%)	จำนวน	ร้อยละ (%)
น้อย (0 - 3)	33	42.3	60	38.5
ปานกลาง (4)	25	32.1	49	31.4
มาก (5 - 7)	20	25.6	47	30.1
รวม	78	100.0	156	100.0

$X^2 = 0.56$

df = 2

P-value = 0.75

ตารางที่ 13 ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อแอมเฟตามีนกับการใช้แอมเฟตามีน

ระดับทัศนคติ (คะแนน)	กลุ่มใช้แอมเฟตามีน		กลุ่มไม่ได้ใช้แอมเฟตามีน	
	จำนวน	ร้อยละ (%)	จำนวน	ร้อยละ (%)
ไม่ดี (12 - 39)	34	43.6	31	19.9
พอใช้ (40 - 49)	31	39.7	82	52.6
ดี (50 - 60)	13	16.7	43	27.5
รวม	78	100.0	156	100.0

$X^2 = 14.8$

df = 2

P-value = 0.0006

ตารางที่ 14 ความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าร่วมโปรแกรมป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนกับการใช้แอมเฟตามีน

การเข้าร่วมโปรแกรม	กลุ่มใช้แอมเฟตามีน		กลุ่มไม่ได้ใช้แอมเฟตามีน	
	จำนวน	ร้อยละ (%)	จำนวน	ร้อยละ (%)
เข้าร่วมโปรแกรม	48	61.5	124	79.5
ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรม	30	38.5	32	20.5
รวม	78	100.0	156	100.0

$X^2 = 8.60$

df = 1

P-value < 0.05

ตารางที่ 15 ความสัมพันธ์ระหว่างการมีเพื่อนใช้แอมเฟตามีนกับการใช้แอมเฟตามีน

เพื่อน	กลุ่มใช้แอมเฟตามีน		กลุ่มไม่ได้ใช้แอมเฟตามีน	
	จำนวน	ร้อยละ (%)	จำนวน	ร้อยละ (%)
เพื่อนเสพยาบ้า	56	71.8	97	62.2
เพื่อนไม่เสพยาบ้า	22	28.2	59	37.8
รวม	78	100.0	156	100.0

$X^2 = 1.90$

df = 1

P-value = 0.18

ตารางที่ 16 ความสัมพันธ์ระหว่างเงินค่าใช้จ่ายส่วนตัวที่ได้รับกับการใช้แอมเฟตามีน

เงินค่าใช้จ่ายส่วนตัวที่ได้รับ/วัน	กลุ่มใช้แอมเฟตามีน		กลุ่มไม่ได้ใช้แอมเฟตามีน	
	จำนวน	ร้อยละ (%)	จำนวน	ร้อยละ (%)
ต่ำกว่า 30 บาท	37	47.4	71	45.6
31 - 49 บาท	17	21.8	40	25.6
50 บาทขึ้นไป	24	30.8	45	28.8
รวม	78	100.0	156	100.0

$X^2 = 0.379$

df = 2

P-value = 0.21

ตารางที่ 17 ความสัมพันธ์ระหว่างการสูบบุหรี่กับการใช้แอมเฟตามีน

การสูบบุหรี่	กลุ่มใช้แอมเฟตามีน		กลุ่มไม่ได้ใช้แอมเฟตามีน	
	จำนวน	ร้อยละ (%)	จำนวน	ร้อยละ (%)
สูบ	43	55.1	30	19.2
ไม่สูบ	35	44.9	126	80.8
รวม	78	100.0	156	100.0

$X^2 = 29.5$

df = 1

P-value < 0.001

ตารางที่ 18 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการที่จะทำให้วัยรุ่นไม่ใช้แอมเฟตามีน

วิธีการ	กลุ่มใช้แอมเฟตามีน (N=78)		กลุ่มไม่ได้ใช้แอมเฟตามีน (N=156)	
	จำนวน	ร้อยละ (%)	จำนวน	ร้อยละ (%)
1. ผู้ปกครองควรดูแลเอาใจ ใส่ลูกหลานของตนเองให้มากขึ้น	54	69.2	122	78.2
2. มีกฎหมายที่เข้มงวด	43	55.1	107	68.6
3. เพื่อน ๆ ช่วยกันตักเตือน	39	54.0	92	59.0
4. ให้มีการจัดกิจกรรมป้องกันทุกโรงเรียน	37	47.4	85	54.5
5. ผู้รักษากฎหมายเข้มงวดมากขึ้น	32	41.0	80	51.3
6. มีโฆษณาประชาสัมพันธ์ถึง ความร้ายแรงของยาบ้ามากขึ้น	27	34.6	86	55.1
7. มีคลินิกรักษาผู้ติดยาบ้าทุกโรงเรียน	24	30.8	60	38.5
8. ให้อาจารย์พูดกระตุ้นเตือนทุกวัน	19	24.4	57	36.5

หมายเหตุ* คำถามข้อนี้ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

แอมเฟตามีน ที่สูบบุหรี่เพียงร้อยละ 19.2 และพบว่า พฤติกรรมการสูบบุหรี่ มีความสัมพันธ์กับการใช้แอมเฟตามีน (ตารางที่ 17)

จากการสอบถามความเห็นของนักเรียน นักศึกษาว่าจะมีวิธีการทำให้วัยรุ่นไม่ใช้แอมเฟตามีนได้อย่างไร พบว่าส่วนใหญ่ทั้งสองกลุ่มมีความเห็นว่า ผู้ปกครองควรดูแลเอาใจใส่บุตรหลานของตนเองให้มากขึ้นร้อยละ 69.2 (ตารางที่ 18)

วิจารณ์

จากการศึกษาทำให้พบว่านักเรียน นักศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่ามีการใช้แอมเฟตามีนถึงร้อยละ 7.14 ซึ่งเป็นจำนวนที่สูงเมื่อเปรียบเทียบกับรายงานของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งสำรวจเมื่อเดือนตุลาคม 2538 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2539 ที่พบว่า มีการใช้แอมเฟตามีนในระดับอาชีวศึกษาร้อยละ 2.54 ระดับมัธยมศึกษาร้อยละ 1.07 และพบการแพร่ระบาดในภาคกลางมากที่สุด ร้อยละ 2.2 โดยพบมากที่สุดที่จังหวัดอ่างทองร้อยละ 16.45 และจังหวัดกาญจนบุรีก็เป็นหนึ่งในจังหวัดที่พบว่าการแพร่ระบาดของแอมเฟตามีน³ ทั้งนี้สาเหตุหนึ่งอาจมาจากจังหวัดกาญจนบุรีเป็นแหล่งอัดเม็ดทำให้หาซื้อมาใช้ได้ง่าย

สาเหตุส่วนใหญ่ที่นักเรียนใช้แอมเฟตามีน คืออยากลอง ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจของศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ นครราชสีมา ที่พบว่าสาเหตุจูงใจในการเสพยาบ้าของนักเรียน ที่พบมากที่สุดคือ การอยากลอง⁴ นอกจากนี้พบว่าทั้งกลุ่มที่ใช้แอมเฟตามีนและกลุ่มที่ไม่ได้ใช้แอมเฟตามีนต่างก็มีเพื่อนที่ใช้แอมเฟตามีนในจำนวนที่ไม่แตกต่างกัน สภาพครอบครัวเกี่ยวกับอาชีพ การศึกษา สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา ในกลุ่มใช้แอมเฟตามีนและกลุ่มไม่ได้ใช้แอมเฟตามีน พบว่ามีสภาพที่ใกล้เคียงกัน และปัจจัยดังกล่าวนี้ ไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้แอมเฟตามีนของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแตกต่างจากการศึกษา ของ

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทยที่ทำการศึกษาโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกในกลุ่มนักเรียน นักศึกษาจำนวน 19 ราย พบว่า เพื่อนเป็นตัวแปรที่สำคัญที่สุดที่ทำให้มีการใช้ยาเสพติด และหลายรายมีปัญหาคอขวดแตกแยก หย่าร้าง หรือขาดความอบอุ่น อย่างไรก็ตาม การศึกษาวิจัยครั้งนี้ พบว่าการใช้แอมเฟตามีนของนักเรียนมาจากหลายสาเหตุปัจจัย แต่ที่น่าสนใจคือปัจจัยภายในตนเองของนักเรียนคือความคิดว่าอยากลอง และทัศนคติของเด็กต่อยาบ้าแม้ว่าสภาพครอบครัวของเด็กนักเรียนในกลุ่มที่ใช้และกลุ่มที่ไม่ได้ใช้แอมเฟตามีน จะไม่แตกต่างกัน แต่ความเอาใจใส่ของผู้ปกครองจะมีผลที่แตกต่างกัน คือกลุ่มที่ไม่ได้ใช้แอมเฟตามีน จะได้รับการดูแลเอาใจใส่จากผู้ปกครองดีกว่า เรื่องค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักเรียนที่ได้รับจากผู้ปกครอง พบว่าไม่แตกต่างกันทั้งสองกลุ่ม และนักเรียนทั้งสองกลุ่ม ให้ความคิดเห็นว่าการแก้ปัญหาการเสพยาบ้าในวัยรุ่น วิธีที่จะช่วยได้มากที่สุด คือ การที่ผู้ปกครองดูแลเอาใจใส่บุตรหลานของตนเองให้มากขึ้น

ด้านความรู้เกี่ยวกับโทษของแอมเฟตามีน พบว่าไม่มีความสัมพันธ์ต่อการใช้แอมเฟตามีน แต่พบว่าทัศนคติต่อแอมเฟตามีน และการดูแลเอาใจใส่ของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ต่อการใช้แอมเฟตามีน ซึ่งต่างจากการศึกษาในอำเภออุ้มถอง จังหวัดสุพรรณบุรี ที่พบว่าทั้งความรู้ ทัศนคติ และรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับการเสพยาบ้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ⁵

ผลสัมฤทธิ์ของการเรียน พบว่า มีความสัมพันธ์กับการใช้แอมเฟตามีนของกลุ่มตัวอย่างโดยพบว่ากลุ่มที่ใช้แอมเฟตามีนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับที่ต่ำกว่ากลุ่มที่ไม่ได้ใช้แอมเฟตามีนและการที่นักเรียนเข้าร่วมโปรแกรมป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับการใช้แอมเฟตามีนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเช่นกัน

การศึกษาครั้งนี้ทำให้พบว่า กลุ่มที่เสี่ยงต่อการใช้

แอมเฟตามีน คือนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีทัศนคติที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับแอมเฟตามีน และมีพฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่ ดังนั้นมาตรการแก้ไขปัญหาคงต้องเร่งดำเนินการให้กลุ่มเลี้ยง ได้รับการศึกษาอบรมเพื่อให้มีทัศนคติต่อแอมเฟตามีนในทางที่ถูกต้อง รวมทั้งการได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมจากผู้ปกครองและครู ตลอดจนการใช้กลุ่มเพื่อนช่วยกันตักเตือนหรือมีกลุ่มเพื่อนต่อต้านยาเสพติด ก็จะช่วยเป็นปัจจัยเสริมให้เด็กนักเรียนมีทัศนคติต่อแอมเฟตามีน และมีพฤติกรรมเกี่ยวกับแอมเฟตามีนไปในทางที่ถูกต้อง

สรุป

การศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมใช้แอมเฟตามีนของนักเรียนครั้งนี้ คณะผู้วิจัยทำการสำรวจการใช้ในนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่า พบว่าการใช้แอมเฟตามีนโดยยืนยันจากการตรวจปัสสาวะร้อยละ 7.14 และปัจจัยที่สัมพันธ์กับการใช้แอมเฟตามีน คือปัจจัยด้านทัศนคติต่อแอมเฟตามีน ผลสัมฤทธิ์ของการเรียน การดูแลเอาใจใส่ของผู้ปกครอง การเข้าร่วมโปรแกรมป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนและการสูบบุหรี่ ดังนั้นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ควรจะต้องจัดให้มีโปรแกรมสุขศึกษา ร่วมกับการใช้แรงสนับสนุนทางสังคมจากผู้ปกครอง ครูและเพื่อน เพื่อให้ นักเรียน นักศึกษามีทัศนคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับแอมเฟตามีนในทางที่ถูกต้อง และที่สำคัญต้องมี การปราบปรามแหล่งผลิตและจำหน่ายแอมเฟตามีนอย่างจริงจัง จึงจะทำให้เยาวชนของจังหวัดกาญจนบุรีไม่ตกเป็นทาสของแอมเฟตามีน

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิรัตน์ อิมามี

ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำทางด้านวิชาการ ขอขอบคุณนายแพทย์สุรพงษ์ ดันธนศรีกุล นายแพทย์สาธารณสุข จังหวัดกาญจนบุรี ที่สนับสนุนการศึกษาวิจัยและอนุญาตให้รายงานผลการศึกษานี้

เอกสารอ้างอิง

1. สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. การประมาณการจำนวนผู้ติดยาเสพติดในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2538.
2. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. รายงานการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติดในประเทศไทย ประจำปี 2537. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2537.
3. กรุงเทพธุรกิจ. "รายงานข่าวหน้า 19" ประจำวันที่ 25 มิถุนายน 2539 : 19.
4. ปทุมรัตน์ ชูรัตน์, วรรศักดิ์ อินทร์ชัย, กุลสุรีย์ ฉายเพิ่มศักดิ์, และคณะ. การเฝ้าระวัง ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับยาบ้าในกลุ่มนักเรียน จังหวัดนครราชสีมา. นครราชสีมา : ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์นครราชสีมา กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข, 2538.
5. พรรณีภา นวกุล. การศึกษาความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษประเภทแอมเฟตามีน (ยาบ้า) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาของตำบลคู่มือ อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี. ภาคนิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต. คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2538.